

sagt, at naar Nogen lader sig forlyde med Dabel mod Grundloven, eller ytrer nogen Tvivl om des Uforbedrelighed, saa opløfter der sig i Reglen strax et Skrig mod den Dadelende for at han vil røre ved den almindelige Valgret. Paa den ene Side er man tilbøielig til i den almindelige Valgret ganste tsærdeleshed at finde en Garanti for borgerlig Frihed og Nationalitet; paa den anden Side anseer man det Bestaaende for faretruuet ved den almindelige Valgret og frygter deraf voldsomme Omvæltninger, af de sociale Forhold. Jeg deler ligesaa lidt hiint Haab som denne Frygt, jeg lægger ikke saamegen Vægt paa Valgloven, som jeg seer, at Andre gjøre. Man kunde altsaa sige: nu kommer Du i Strid med hvad Du før har sagt; jeg er bleven citeret, mine egne Ord, som jeg engang skal have brugt, ere nu citerede, og de skulle bruges ogsaa i dette Tilfælde for at bevise, at Censur ikke er noget Godt. Man raisonnerer saaledes: er der en Censur, saa faaer Embedsstanden Overtægten i Repræsentationen; faaer Embedsstanden Overtægt i Repræsentationen, saa faaer vi ogsaa Embedsmændene fra Hertugdømmerne derind; faaer vi Embedsmændene derovre fra med, saa faaer vi de Folk, om hvilke jeg skal have sagt: at de militaire og civile Embedsmænd vare de, som stode i Spidsen for Oprøret. Men det har jeg aldrig sagt, jeg kan ikke have sagt det, thi det er imod min Overtægtning. Jeg har levet derovre og veed til den sidste Stund, hvad der er passeret, og jeg har aldrig kunnet sige, at de militaire og civile Embedsmænd vare de, der stode i Spidsen for Oprøret. Jeg har været og er endnu af den Overtægtning, at i Embedsstanden, saavel i den militaire som i den civile, den langt overveiende Deel hørte til dem, som jeg kaldte de Bedragere; jeg har sagt: „at der var kun faa Bedragere, men mange Bedragere“, og jeg har sagt: „Oprøret skete ved militaire og civile Embedsmænd, til hvem nogle andre Individier havde sluttet sig. Det første Udbrud lededes af en Militair, hvem Regjeringen selv tidligere af en Vilofarelse havde anseet for den til den høieste Commando meest kvalificerede Individualitet“. Jeg havde altsaa ikke brugt den bestemte Artikel, men jeg havde kun i Almindel-

lighed sagt, at de, som stillede sig i Spidsen for Revolutionen, vare Embedsmænd, og — det vil det høitærede Thing indrømme — det gjør en Forskiel. Det Eine vilde være en langt større Bebreidelse imod Embedsstanden derovre, end jeg kunde forsvare, omendsskjønt jeg aldrig vil nægte, at det desværre er berettiget at bebreide den; men havde jeg sagt, hvad her er anført, vilde jeg have bebreidet den i et langt større Omfang, end jeg efter min fulde Overtægtning vilde kunne tillade mig at gjøre det. Naar jeg nu har taget dette gamle Papiir i Haanden for at komme tilbage herpaa — og det er truffet frem her ikke af mig, men af Andre — og man saa vil sige, at jeg har sveget mine Principer og Grundanskuelser, da forstikker jeg det høitærede Thing, det er ikke Tilfældet. Hvad jeg her har oplæst i den Anledning, vil jeg endnu idag underskrive med fuld Bevidsthed. Hvad jeg skrev i 1848, passer ikke mere 1849; thi i 1848 maatte vi være belavede paa at blive af med Holfsteen; nu have vi Gud ske Lov faaet Holfsteen tilbage eller see idetmindste, at vi kunne faa det tilbage; — saaledes som jeg har skrevet, vilde jeg ikke have skrevet efter den 28de Januar 1852, efter Forordningen af 26de Juli 1854, efter at de Forsatninger ere givne til Hertugdømmerne, som de nu have. Og hvis jeg nu anseer det for ikke udsørligt for Diebliffet at indrette i Rigsraadet to Kamre, ikke udsørligt at udvide den almindelige Valgret ogsaa over til Hertugdømmerne, hvis det endogsaa skete ad den indirecte Veie, saa er det, fordi der er passeret 1854 og 1852 — hvad der ikke var passeret 1848 og 1849 og 1850 — da jeg skrev. Jeg kan ikke dominere og raade over, hvad der er sket, det maa jeg, og det maa Enhver af os, tage som en afgjort Sag, som vi skulle bygge videre frem paa, men ikke rive ned paa en voldsom Maade. Naar jeg bygger mig en Vandmølle, og min Bygmester ikke bliver færdig, og jeg imorgen tager mig en Anden, efter at Halvdelen er bygget, og han vil gjøre en Vandmølle deraf, saa spolerer han mig Møllen og maaskee min Formue og Alt. Og, naar vi nu vilde begynde strax ved Indtrædelsen i Ministeriet med at kuldstæfte Alt, hvad der var sket, og ikke